

Variation: En seriøs beslutning

25. juli 2008, Information, Sektion 2 (Paradoks), Side 36 / 37 (weekend), Katrine Klinken..., 730 ord, Id: e11d752a

Det er mange grunde til at være **vegetar eller veganer, men det kræver omtanke. For man spiser ikke nødvendigvis sundt, bare fordi man ikke spiser kød.**

Skal et dyr leve pinefuldt for at blive spist, og for at nogen kan tjene på det? De fleste kender følelsen af misstemning, når man ser eller hører om factory-farming med indespærrede dyr, lange dyretransporter m.m.

En væsentlig grund til ikke at spise kød og andre produkter fra produktionsdyr er hensynet til dyrenes liv, og er derfor både etisk og følelsesmæssigt begrundet. Smagen sidder også i samvittigheden, og hvis bevidstheden om de aspekter er høj, kan den personlige nydelse overskygges af glæden ved f.eks. at spise kød, ost, æg m.m. Dertil kommer grundlæggende argumenter som, at det skåner miljøet at spise mad fra den nederste del af fødekæden, og at kødproduktion er ressourcekrævende. Ved ikke at spise kød tilkendegiver man at ville dele den mad, der kunne være fælles i verden, hvor alt for mange sulter.

Andre vælger at undlade kød af sundhedsmæssige eller religiøse grunde. I visse dele af verden er økonomien afgørende for, hvor meget, eller nærmere, hvor lidt kød, der kommer på bordet. De fleste mennesker på jorden - både i dag og historisk - har spist blandet mad fra både plante- og dyreriget.

Vegetarisk mad er uden kød. Der er flere forskellige typer af vegetarisme, afhængigt af hvilke animalske produkter, der tillades i kosten. En **lakto-ovo-vegetar** spiser både æg og mælkeprodukter, en **lakto-vegetar** spiser mælkeprodukter og en **ovo-vegetar** spiser æg. Mange tror fejlagtigt, at **vegetarer** godt kan spise fisk, men ikke kød, men så er man en **pesco-vegetar**. Trods det lidt misvisende navn er en **pesco-vegetar** ikke en slags **vegetar**, men tilhører en undergruppe af kødspisere.

En veganer udelukker totalt animalske produkter. Nogle veganere spiser dog honning. Normalt bruger en veganer heller ikke andre produkter fra dyr som f.eks. uld, skind eller læder.

Ernæringsmæssigt er det enkelt at få nok af de forskellige og livsnødvendige næringsstoffer, når man spiser lidt kød, æg eller fisk bare af og til. Især veganere er nødt til at spise nogle af de vegetabiliske madvarer, som har et stort indhold af proteiner. Gode vegetabiliske proteinkilder er for eksempel linser, kikærter, nødder, bønner og bønneprodukter som f.eks. tofu, sojamælk, rismælk og seitan. Fuldkornsprodukter har også et fint indhold af protein.

B12-vitamin findes i kød og ellers kun i fermenterede grøntsager som kendes f.eks. i det japanske køkken og i sauerkraut. D-vitamin kan også være svært at få nok af, når man ikke spiser fisk, men det findes i en række plantemargariner.

Det helt almindelige kostråd om at spise varieret er vigtigt. Og at være **vegetar** er ikke det samme som at spise sundt - vegetarmad kan også være for fed og indeholde for meget sukker. Generelt vil vegetarmad fylde meget, og der skal tygges godt og længe. Smag maden til med salt, sojasovs, krydderurter eller krydderier. Grøntsagerne er i top nu - så der er meget givet fra naturens side!

Kogte nye grøntsager med jordnøddesovs - 4 portioner

-3 spsk. jordnøddesmør (peanutbutter)

-0,5 dl kokosmælk eller evt. vand og lidt sukker

-0,5 lime eller citron

-1 spsk. katjap manis eller sød sojasovs

-1 tsk. stærk chilisovs eller sambal oelek

-1-2 fed hvidløg

-evt. lidt stødt koriander og kommen

-evt. salt

Kog jordnøddesmør og kokosmælk eller vand i en lille gryde og pisk konstant. Tag gryden fra varmen, og tilsæt lime- eller citronsaft, sojasovs, chilisovs, knust hvidløg og evt. krydderier. Smag til med salt, og afkøl dressingen.

-Ca. 1,2-1,5 kg friske nye grøntsager som gulerødder, rødbeder, grønne bønner, blomkål, nye løg, kartofler mm.

-2-3 håndfulde friske krydderurter f.eks. koriander, bredbladet persille, dild, purløg mm.

Skyl og rens grøntsagerne. Skrub gulerødder og rødbeder, nip bønner, fjern blomkåls yderblade, grove blade på nye løg osv. Del grøntsagerne i passende stykker.

Bring rigeligt vand i kog med salt. Beregn 2 tsk. groft salt pr. l vand. Der skal helst være så meget vand, at det ikke går af kog, når grøntsagerne kommer i gryden. Kog først de hårde grøntsager, og kom derefter de blødere i, der ikke kræver så lang kogetid. Læg låg på, og kog til grøntsagerne er tilpas møre og ikke for bløde. Stik en kødnål eller skarp kniv i og

mærk. Kogetiden varierer og afhænger af, hvor modne grønsagerne er, størrelse og udskæring. Beregn ca. 3-5 min. for stykker af grøntsager, mens f.eks. et helt blomkålshoved skal koge 10-15 min. og kartofler 12-20 min. Hæld straks kogevandet fra grønsagerne. Server grøntsagerne med jordnøddesovs og hakkede krydderurter.

paradoks@information.dk

Alt materiale i Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Kunden må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre materiale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med Infomedia. Overført (downloadet) materiale skal slettes efter anvendelsen og må ikke indlægges i informations-genfindingssystemer, som for eksempel elektroniske postsystemer, databaser, fælles netværk eller lignende.

Videreformidling

Kunden må foretage videreformidling (ved videreformidling forstås kopiering, distribution via elektronisk post, tilrådighedsstillelse i databaser, på netværk eller lignende) af modtagne overskrift- og indledningsformater inden for kundens egen virksomhed. Al anden videreformidling af materiale fra Infomedia skal aftales skriftligt med Infomedia.

T.C: Hippier i vildmarken

📅 22. maj 2008, Information, Sektion 2 (Bøger), Side 28 / 29 (Kultur), Tonny Vorm..., 694 ord, Id: e1072653

Boyle har med 'Langt ude' skrevet en gavmild og medrivende roman om de amerikanske blomsterbørns store idealer og endnu større nedtur.

T.C. Boyle: LANGT UDE. -Oversat af Jan Poc-Steen. -414 sider. -349 kr. -People's Press

Skulle man være lidt fræk, kunne man hævde, at det danske forlag har ramt helt forkert med T.C. Boyles Langt ude.

Bevares, den handler om hippier, der vil et bedre liv end deres forældres, men derudover har romanen, der udkom i USA i foråret 2003 og foregår i starten af 1970'erne, ikke meget med fænomenet 68 at gøre. Så at udgive den netop nu, 40 år efter Maj 1968, hvilket forlaget ikke lægger skjul på sker helt bevidst, kan ret beset ikke betragtes som andet end et reklamestunt.

Og fred være med det, hvis bare bogen sælger og bliver læst, for det fortjener den sgu, hvilket vi i øvrigt gjorde opmærksom på allerede, da den udkom på sit originalsprog, og

gerne gentager nu, hvor vi altså får en dansk version efter at have varmet godt op med samme forfatters Inderkredsen (2004) og Talk Talk (2006), der begge er udgivet efter Drop City, som den hedder på amerikansk.

Sex, stoffer og rockmusik

Historien tager sin start, da det begynder at gå skævt i det californiske hippiekollektiv Drop City, hvor ambitionen om at leve i pagt med naturen fordufter i en tåge af sex, stoffer og psykedelisk rockmusik.

Selv den unge kvinde Star, der ellers for første gang føler, at hun er "en del af noget, noget vigtigt", er pludselig blevet træt af at blive dårligt behandlet som køkkenmedhjælper eller lignende i et miljø, hvor "man anså det som en fjendtlig handling at sige nej til nogen, som havde lyst til at bolle, uanset om man selv havde lyst til det", som det hedder i Jan Pock-Steens sikre oversættelse.

Under overfladen dirrer spændingerne i Drop City, og de bliver ikke mindre voldsomme, da en flok sorte kollektivister voldtager en 14-årig pige, og en mor på den årlige Druidedag giver sit barn juice med lsd i ("Vil du have juice? Okay, så får du juice - men du skal ikke komme tudende, hvis du ryger på et dårligt børnetrip, ligesom du gjorde sidste gang -").

Kort efter dukker strømerne op for at lede efter Drop Citys leder, en af den slags karismatiske og kantede kultskikkelser, der gør sig til overalt i Boyles forfatterskab, fra Dr. Kellog i Vejen til Welville (1993) til Dr. Kinsey i Inderkredsen.

I Langt ude har han fået navnet Norm, og normal er lige, hvad han er, hvilket er ualmindeligt i det selskab; gang på gang stikker han halen mellem benene, det sker også efter politiets besøg, hvor han beslutter at flytte Drop City til Alaskas vildmark.

Vegetarerer uden våben

Her bor Sess, der som en ægte pioner lever af sin jord, fiskeri og de dyr, han kan slå ihjel. Ved udsigten til endnu en lang, kold vinter i ensomhed har han imidlertid netop giftet sig med Pamela, da Drop City slår sig ned længere inde ad floden.

Pamela er træt af bylivet, og vil "leve fra dag til dag, arbejde hårdt og tage det, som naturen tilbyder", siger hun til Star, mens hun samtidig understreger, at selv om de to har meget tilfælles, så kan hun ikke se, hvad det at leve i pagt med naturen har at gøre med "ansigtsbemaling, lsd eller trompetbukser".

Det samme erkender Star gradvist, alt imens Drop Citys visioner bliver ødelagt af jalousi, fladlus og mænd med store egoer samt af den ubarmhjertige vildmarksnatur, der ikke levner **vegetarerer** uden våben en chance for at overleve. Hvordan det hele ender, skal ikke

røbes her, hvor vi nøjes med at konstatere, at Langt ude er endt som en original og underholdende roman om en flok naive idealister, hvis lystbetonede valg om at stikke af fra samfundet - og altså ikke ændre det, som groft sagt var de europæiske 68'eres vision - ender med at få fatale konsekvenser for dem selv og deres nære.

Den enkle tone er på én gang lyrisk og kontant, anslaget balancerer mellem det satiriske og det realistiske, og Langt ude er for så vidt en typisk amerikansk roman, der ikke skammer sig over at folde sin historie helt, helt ud - en roman som til fulde understreger den 60-årige T.C. Boyles position som en af sin nations mest gavmilde historiefortællere.

kultur@information.dk

- Forfald. Den unge kvinde Star bliver træt af at leve i et miljø, hvor -man anså det som en fjendtlig handling at sige nej til nogen, som havde lyst til at bolle, uanset om man selv havde lyst til det-, skriver T.C. Boyle i sin roman -Lange ude-, der tager sin begyndelse, da det begynder at gå skævt i det californiske hippiekollektiv Drop City. Foto: Henry Diltz/Scanpix

---

Alt materiale i Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Kunden må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre materiale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med Infomedia. Overført (downloadet) materiale skal slettes efter anvendelsen og må ikke indlægges i informations-genfindingsystemer, som for eksempel elektroniske postsystemer, databaser, fælles netværk eller lignende.

Videreformidling

Kunden må foretage videreformidling (ved videreformidling forstås kopiering, distribution via elektronisk post, tilrådighedsstillelse i databaser, på netværk eller lignende) af modtagne overskrift- og indledningsformater inden for kundens egen virksomhed. Al anden videreformidling af materiale fra Infomedia skal aftales skriftligt med Infomedia.

Information

Kænguruprutter

10. december 2007, Information, Sektion 1 (1. sektion), Side 24 / 25 (Bagside), 469 ord, Id: e0c56c95

På FORMAND Maos tid gennemførtes et planøkonomisk tiltag, som kaldtes Det Store Spring fremad, til fremme af opbygningen af landbruget i Kina. Samme overskrift kan med

rette anvendes på det nye projekt, som australske forskere er gået i gang med, idet ordet Spring erstattes med Hop.

Fra kontinentet down under er nemlig her op til jul indløbet den glædelige meddelelse, at kænguru-prutter ikke er farlige for klimaet i modsætning til udslip fra køer, heste, får og naturligvis svin samt andre sammenlignelige planteædende dyrearter og for den sags skyld mennesker.

En stor undersøgelse ved et dertil oprettet forskerteam har nemlig vist, at der er en særlig slags bakterier i kænguruernes tarmflora, hvilket tilsiger, at det vil være godt for klimaet, hvis svinebaroner, også i Danmark, udskifter deres grise og kødkvæg med kænguruer. Mad er kun et spørgsmål om kultur og vane, og en god kængurubøf eller -pungstuvning kan vel være lige så god som en oksemørbrad? Man behøver med andre ord ikke for jordklodens skyld lave alle mennesker om til **vegetarer**, som der tidligere har været røster fremme om.

RET Så ubetænksomt trækker folk af en eller anden grund altid på smilebåndet, bare ordet 'prut' nævnes. Smarte fabrikanter har således lokket lommepenge i læssevis fra børn ved at kalde en særlig slags slik for Hundeputter, og i teaterkredse verserer ligefrem en Lex Pallesen, som skulle være opstået ved, at skuespilleren, tidligere teaterdirektør Per Pallesen engang afgjorde en intern diskussion om, hvorvidt det var for plat at prutte på scenen, ved at udtale: "Lad os vedtage én gang for alle: Prutteri er sjovt på en scene." Men den holder ikke en meter længere. Prutter er en alvorlig sag. De er dødsensfarlige. Altså bortset fra kænguernes.

UD AF DEN mængde, der udgør drivhuseffekten, udgør metan (CO₄) cirka 15 procent. Metan er en gasart, som også findes i mudder og sump, men en meget stor del stammer fra landbrugsdyrene. Med andre ord en betydelig belastning af miljøet, den største næstefter CO₂-udslippet. I Australien skønnes 14 procent af drivhusgasserne at stamme fra kvæg og får, i New Zealand hele 50 procent. Det samme i Skotland.

Tyske forskere har fundet ud af, at træer og planter noget overraskende også prutter. De gør det bare lidt mere stille, og det skal de have tak for. Andre tyske forskere har udviklet en stor pille, der kan opsuge gasserne i samtlige koens fire maver og derved reducere udslippet (som forresten også sker i form af ræben og bøvsen). I Aberdeen arbejder man med en kombination af bakterier og sukker. Der forskes i det hele taget flittigt i sagen. Med det australske tigerspring er der yderligere håb forude, idet man nu vil undersøge, om bakterier fra kænguruer kan overføres til ko- og andre maver, hvorved oksebøffen kan bestå. Vi skal gerne derhen, hvor prutforsker bliver en stolt titel. Bjørk

Kunden må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre materiale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med Infomedia. Overført (downloadet) materiale skal slettes efter anvendelsen og må ikke indlægges i informations-genfindingssystemer, som for eksempel elektroniske postsystemer, databaser, fælles netværk eller lignende.

Videreformidling

Kunden må foretage videreformidling (ved videreformidling forstås kopiering, distribution via elektronisk post, tilrådighedsstillelse i databaser, på netværk eller lignende) af modtagne overskrift- og indledningsformater inden for kundens egen virksomhed. Al anden videreformidling af materiale fra Infomedia skal aftales skriftligt med Infomedia.

Sprog: Computertyranni

9. februar 2008, Information, Sektion 1 (1. sektion), Side 18 / 19 (Opinion), Bent Pedersbæk Hansen..., 620 ord, Id: e0d0ecd1

Afskaffelse af æ, ø og å vil medføre grimhed. Hvem vil længere drikke øl, hvis det bliver til oel?

Jovist er det konservativt at gå ind for at bevare de danske bogstaver æ, ø og å, som 'Bjoerk' anfører i bagsidelederen 4. februar - det ligger i definitionen; alt sådan noget med at bevare noget gammelt eller traditionelt er konservativt. Men er det så progressivt at gå ind for afskaffelse af æ, ø og å, måske endda socialistisk og avangardistisk? Det er for absurd: konservativ-progressivt er for tåbeligt et modsætningspar at bruge til at træffe afgørelse i en sag som denne (og i mange andre) Man må spørge, om det nu er fornuftigt-ufornuftigt, gavnligt-skadeligt, nyttigt-unyttigt og så veje for og imod med argumenter.

Efter min mening vil en afskaffelse være i høj grad skadelig. Det vil koste mindst et par Storebæltsbroer at afskaffe de tre små bogstaver, for ikke alene ordbøger og leksika ville med ét slag være forældede, alle øvrige skole- og lærebøger skulle også fornyes, byskilte og gadenavne, registre og arkiver, hele molevitten skal omorganiseres. Der bliver nok at tage fat på.

Men selv om det bliver dyrt, kan det jo godt være gavnligt, vil den progressive læser indvende, og det er også rigtigt, og selvfølgelig må vi betale noget for at blive rigtige, tilpassede, moderne, globaliserede kosmopolitter. Der er indtægter ved tilpasningen, som må modregnes. Eksporten vil stige uden æ, ø og å, endelig ikke støde nogen ved nationalt særpræg. Det nationale flag skiller sig f. eks. fælt ud fra andres - hvad med at erstatte det med et Microsoftbanner? Masseindkøb må give rabat, en herlig fornyelse, hvor progressivt.

Prøv æstetikken

Nej, det er for dumt at trække den økonomiske revolver, det væsentlige er det æstetiske: afskaffelse af æ, ø og å vil være skadelig, fordi det medfører grimhed. Hvem vil længere drikke øl, hvis det bliver til oel? Man kan se på det ord, at der er tale om noget, som ikke smager godt, det snerper for meget hen ad olie, amerikansk olie som i barndommen, pad! Selv vil jeg straks gå over til bier, biere, ale, pivo og andre udmærkede drikke. Send en tanke til de stakkels nordmænd, som må finde sig i at ryge sigarer og sigaretter. Alle må vi blive **vegetarer**, for koed eller boef er for latterligt til at spise, for intetsigende, tamt, kraftløst. Som farveblinde må vi gå tur i den groenne skov, slut med den blaa himmel og de roede flag i pinsen. Aldrig mere en aerlig boemand eller høre et solidt hold kaeft. Jeg kommer til at savne jer æ, ø og å og siger tillykke til de progressive med 'Bjoerk' i spidsen på vej mod fremtids fjerne mål - jeg tror, jeg ved, hvad der venter jer, og derfor vil jeg ikke med.

"Man kan forestille sig, at computernes software ikke vil have plads til de tre nu kontroversielle bogstaver, ligesom email- og hjemmesideadresser allerede nu ikke bryder sig om dem," skriver 'Bjoerk.' Men dog, hvor skrækkeligt. Så snart der truttes fornyelse i trompeten, slutter de progressive op. Så snart det er noget med computer, må kabusen under armen, så må der tilpasses.

Mon ikke det var bedre, om de dovne og arrogante softwareproducenter tilpassede sig det danske sprog? Programmerne kan klare kinesisk, japansk og arabisk samt alle mulige øvrige specialiteter på andre sprog, så det kan kun være en ringe teknisk ulejlighed også at indrette dem til æ, ø og å. Offentlige institutioner burde gå i spidsen og kræve dette af leverandørerne eller i det mindste gøre det til et konkurrenceparameter ved at gøre det klart for dem, at den vare, som kan håndtere æ, ø og å, vil blive foretrukket.

Bent Pedersbæk Hansen er Fmd. for Modersmål-Selskabet

Alt materiale i Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Kunden må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre materiale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med Infomedia. Overført (downloadet) materiale skal slettes efter anvendelsen og må ikke indlægges i informations-genfindingssystemer, som for eksempel elektroniske postsystemer, databaser, fælles netværk eller lignende.

Videreformidling

Kunden må foretage videreformidling (ved videreformidling forstås kopiering, distribution via elektronisk post, tilrådighedsstillelse i databaser, på netværk eller lignende) af modtagne overskrift- og indledningsformater inden for kundens egen virksomhed. Al anden videreformidling af materiale fra Infomedia skal aftales skriftligt med Infomedia.

Mandela-snyd: Jyllands-Posten misbruger Mandela

29. september 2008, Information, Sektion 1 (1. sektion), Side 6 (Indland), Ulrik Dahlin..., 656 ord, Id: e13ced1b

Jyllands-Posten krænker Nelson Mandelas ophavsret, når avisen uden tilladelse bruger hans navn og billede i kampagne for avisen .

Når Jyllands-Posten i stort opsatte reklameplakater anvender portrætter af og navnene på internationale berømtheder som Nelson Mandela, Mahatma Gandhi og Dalai Lama, så krænker avisen de tre personers ophavsret, hvis ikke avisen forudgående har fået tilladelse. Det vurderer professor Thomas Riis fra Copenhagen Business School:

"Udgangspunktet er, at man ikke må bruge andres portræt og navn til reklamer, så jeg tvivler på lovligheden af det, når der ikke refereres til redaktionelt indhold, f.eks. en artikel om Mandelas liv. Der er ikke fri adgang til at bruge kendte personer, for så kunne de risikere at blive sat i sammenhæng med alle mulige produkter," siger professoren.

Chefjurist Anne Louise Schelin fra Dansk Journalistforbund har selv studset over Mandela-plakaten.

"Havde avisen spurgt mig til råds, havde jeg frarådet den. Risikoen for at tabe et eventuelt sagsanlæg er for stor," vurderer hun.

Der findes ingen lovbestemmelser, men derimod solid dansk retspraksis for retten til beskyttelse af eget billede.

Professor Thomas Riis tillægger det også en vis vægt, at blandt samtlige danske aviser er Jyllands-Posten næppe den avis, der i udlandets øjne er den mindst kontroversielle.

Skål Gandhi

Retten til Mandela-'brandet' administreres af The Nelson Mandela Foundation i Sydafrika. På deres hjemmeside er der så sent som den 8. september en indtrængende appel til alle om ikke at overtræde den sydafrikanske lovgivning ved uden tilladelse at bruge Mandela i reklamesammenhæng. Således er der kun en børneorganisation, en plads, et universitet samt en bro i Johannesburg, der må bære Nelson Mandels navn.

Men det har hverken Jyllands-Posten eller deres reklamebureau åbenbart været opmærksom på.

Også en anden af Jyllands-Postens reklameplakater har vakt opmærksomhed - nemlig hvor Mahatma Gandhider står foran en webergrill med en flaske i hånden. Plakaten har fået den indiske ambassade i København til at skrive, hvad de selv kalder "a very strong letter" til Jyllands-Posten.

Ifølge brevet, som har været trykt i Jyllands-Posten sammen med en kortfattet undskyldning fra chefredaktør Jørn Mikkelsen, så fordrejer plakaten Mahatmas budskab: "Han var **vegetar** og nærede stor agtelse for dyr. Han drak aldrig alkohol og advarede om alkohols sundhedsskadelige virkninger", skriver ambassadør Yogesh Gupta.

Jyllands-Postens marketingschef Karsten Jeppesen erkender, at avisen ikke på forhånd har sikret sig tilladelse til at bruge Mandelas, Gandhis eller Lamas navn og foto.

- *Hvorfor ikke?*

"Det har vi ikke overvejet, om man skulle gøre."

- *I har ikke tænkt på, at I krænker f.eks. Mandelas ophavsret til sig selv?*

"Det er i hvert fald ikke tilsigtet. Det er vores reklamebureau, der har sammensat kampagnen, og vi er gået ud fra, at når de præsenterer den, så er den i orden."

- *Tror du, at Mandela gerne vil sættes i forbindelse med Jyllands-Posten?*

"Han sættes ikke i forbindelse med Jyllands-Posten."

- *Hvad vil du så kalde det?*

"Hvis Jyllands-Posten har de samme værdier som Mandela, så er det bare heldigt," siger marketingschefen.

Nelson i shorts

Plakatkampagnen er, forklarer Karsten Jeppesen, tænkt som en hyldest til folk, der siger deres mening, også selv om det betyder vanskeligheder for dem selv. Og det er værdier, som også Jyllands-Posten gerne vil forbindes med. Avisens forarbejde har næppe været godt nok:

- *Mandela skriver i sin selvbiografi, at det var en ekstra ydmygelse, da de hvide fangevogtere på Robben Island gav ham shorts som en del af hans fangedragt, fordi shorts i afrikansk kultur er et symbol på en dreng. Har I tænkt på det?*

"Næh."

- *Hvorfor ikke?*

"Altså, det er en billedmanipulation."

- *Hvad tænkte I så, når Gandhi afbilledes foran en grill?*

"Vi tænkte i hvert fald ikke på kød. Det kunne jo være kålpølser. Måske havde det været smartere, hvis han var afbilledet på en golfbane. For os drejer det sig om en hyldest til tre ikoner, som har betydet en forskel. Hvis der så også er et problem i forhold til rettigheder, så må vi få det afklaret," siger Karsten Jeppesen, der vil tage sagen op med avisens reklamebureau i den kommende uge.

uda@information.dk

Alt materiale i Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Kunden må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre materiale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med Infomedia. Overført (downloadet) materiale skal slettes efter anvendelsen og må ikke indlægges i informations-genfindingssystemer, som for eksempel elektroniske postsystemer, databaser, fælles netværk eller lignende.

Videreformidling

Kunden må foretage videreformidling (ved videreformidling forstås kopiering, distribution via elektronisk post, tilrådighedsstillelse i databaser, på netværk eller lignende) af modtagne overskrift- og indledningsformater inden for kundens egen virksomhed. Al anden videreformidling af materiale fra Infomedia skal aftales skriftligt med Infomedia.

Information

Til ungdommen: Reden renses, solen skinner

📄 3. juli 2008, Information, Sektion 1 (1. sektion), Side 24 / 25 (Bagside), Jon Jørgensen..., 683 ord, Id: e1118a5d

Nok er ikke nok. Nok er bare er lille afbrydelse. Men den skal til for at komme videre - efter mer

Tiderna går,

en dag är du grå.

Men först slår du ut

i en blomstrande skrud

Björn Afzelius

DET ER nemt at holde øje med hende. Tager ikke meget tid. Max. en time om dagen. Resten er - tjah? Camping forklarer en del - de mindste gøremål tager tid og koster skridt. Kaffe, nødtørft, spise, vaske sig, finde sine ting i teltet. Man fixer ikke lige noget på camping. Man leder også en del. Finder også noget, man ikke regnede med. Fandt muligvis lidt af mig selv i en islandsk krimi i aftes. En af personerne husker sin tid som ung, islandsk kommunist i Leipzig for et halvt hundrede år siden. Han kommer siden til tops som minister i Island. Den profil findes i virkeligheden. Og medmindre der er to, er det en af mine forældres venner fra tiden i DDR, hvor jeg blev født. Jeg har leget med hans søn. En grim historie. Jeg er spændt - på flere planer.

FØRST vil jeg ud at spise. Har en date med en skøn kvinde på min egen alder. Hun har en lastbil fuld af kondomer. Og det er sandt. Det er en nabo hjemmefra, hun er festivalens komdom-leverandør. Hun har sponsoreret 70.000 stk Hanky Panky'er, som hver deltager får ved indgangen sammen med armbåndet. Dvs. ikke alle. En 14-årig veninde til min datter må vise id for at få sit armbånd til halv pris. Og man kan ikke både få børnebillet og kondom. Fair nok, synes jeg. Det synes Kondommutter ikke, da vi sidder og spiser. Hvis de ser gamle nok ud, så er de det også. De kan ikke lære det tidligt nok.

MEN NU kan det ellers være nok. Taler med Ræven om svinestien, som vi kalder området, hvor de unge er 'alene hjemme'. Skal man sige noget eller se, om de selv får nok. Det får de. I datterens telt er den ene taget hjem. Hun kommer igen, når musikken starter for alvor. Der er ingen hard feelings mellem dem, men hun trængte lige ... Det tror pokker. De fire andre leger mutter med kost og spand. Dåser, krummer pap, papir og andet lort ryger ud. Dynen og tøj luftes, ting findes og får en plads. Der blev for ulækkert, siger datteren. Jeg har ikke sagt et ord.

SELV OM de passer sig selv, så er der grænser også for mig. Eneste spørgsmål er, om de skal tvinges eller inviteres over til mig og Ræven og spise. Det er nok med en invitation. Og da det er med teenagere som med vildsvin - enten er der ingen, eller også er der et helt dusin - er det godt, jeg har den store gryde med. Ræven har haft et ærinde i byen, så vi har de råvarer, festivalen ikke har. Som nævnt var den lille hernede et smut sidste år.

Eneste mén er, at hun kom hjem som **vegetar**. Derfor står den på:

Chili sin carne - rigeligt

SKAF: 1 kg tørrede bønner og kikærter. 2 kg gulerødder og andre friske grønsager. 1 kg løg. 3 hvidløg. 4 ds. flåede tomater. 4 ds. kokosmælk. 6-8 spsk. god karry. En knold frisk ingefær. 1 dåse harrisa. 6 peberfrugter. 6 spsk. jordnøddesmør. Salt. Olie. Frisk persille og frisk koriander til at drysse over retten.

GØR: Læg bønner og kikærter i blød natten over. Skyl og kog en time i nyt vand. Steg krydderier, løg og hvidløg i rigelig olie. Bønner og kikærter ned i snasket, varm godt igennem. Tilsæt dåsetomater og kokosmælk, og kog sagte. Snit imens gulerødder og grønt i passende størrelser. Når bønnerne er ved at koge ud, blandes grønsagerne i. Rør

jordnøddesmør i. Varm igennem og server. Harrisa til dem, der tør. En god kniv samt stor gryde med låg og ske er værktøj nok.

VI SPISER klokken 18.00 - og det gælder alle!

jon@information.dk

Jon Jørgensen skriver i denne uge dagbog fra Roskilde Festival, hvor han vil forsøge at passe på sin 14-årige datter, helst uden at hun opdager det

---

Alt materiale i Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Kunden må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre materiale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med Infomedia. Overført (downloadet) materiale skal slettes efter anvendelsen og må ikke indlægges i informations-genfindingsystemer, som for eksempel elektroniske postsystemer, databaser, fælles netværk eller lignende.

Videreformidling

Kunden må foretage videreformidling (ved videreformidling forstås kopiering, distribution via elektronisk post, tilrådighedsstillelse i databaser, på netværk eller lignende) af modtagne overskrift- og indledningsformater inden for kundens egen virksomhed. Al anden videreformidling af materiale fra Infomedia skal aftales skriftligt med Infomedia.

Information

TEXAS: Immigranterne er blevet kernevælgere i Bushs

17. december 2007, Information, Sektion 1 (1. sektion), Side 8 / 9 (Udland), Sarah von Essen ..., 699 ord, Id: e0c6b922

Den konservative cowboystat, hvor Bush som guvernør sendte dødsstraf mod himlen, var Bushs bud på fremtidens Amerika. I dag er intet, hvad det har været, og Texas har fået nye kernevælgere: immigranterne

AUSTIN, TEXAS - Austin er ikke som resten af Texas. Det siger de meget i statens hovedstad. Og man skal heller ikke opholde sig mange minutter i den varme by, før man opdager, at det ikke er her, man får sine fordomme om Bush-land bekræftet:

Den lokale avis skriver på forsiden om den store årlige chili-konkurrence, hvor lokale **vegetarer** dyster om at lave den bedste kødfri version af statens hofret. Og på cafeen ved

siden af motellet er personalet mildt smilende, piercet og tatoveret, mens mælken er lavet af soyabønner.

Butikkerne bugner med økologiske varer og røgelse, og der er i det hele taget mere zen end seksløber over stemningen i Austin.

Men det med seksløberen, eller i hvert fald retten til at eje en, er altså ret afgørende for indbyggerne i Texas. Det siger Hans Klingler, der er talsmand for statens republikanske parti.

Det republikanske Texas

I det hele taget, lyder det venligt gennem telefonen, er Texas en konservativ stat med konservative værdier. Og det lokale republikanske parti er jo også godt repræsenteret i både guvernørboligen i Austin og Det Hvide Hus i Washington. Men dermed ikke være sagt, at Texas' republikanere hviler på laurbærrene. Udfordringen er nemlig, fortsætter Klingler, at nå den store og stadigt voksende latino-vælgergruppe.

Klingler lyder meget overbevisende, når han siger, at det republikanske parti faktisk er det helt naturlige politiske hjem for de nye amerikanere sydfra. De deler nemlig partiets konservative familie-værdier, og de er både religiøse og entreprenante. Men hvordan overbeviser man disse vælgere, når diskussionen om immigration og USA's hullede sydlige grænse føres i et hysterisk toneleje?

Klingler er enig i, at den voldsomme retorik ikke er frugtbar og siger igen og igen, at immigrationsdebatten i høj grad er et sikkerhedsspørgsmål, og at fokus derfor ikke bør være på den sydlige grænse alene. Blikket skal også rettes mod USA's nordlige grænse. Det vil altså sige grænsen til Canada.

På spørgsmålet om det ikke er en umulig opgave at forsegle især den sydlige grænse, svarer Klingler med overbevist stemme, at teknologi og ny infrastruktur er vejen frem.

Den demokratiske version

Hos demokraterne er Hector Nieto enig i, at latino-vælgerne er fremtiden. Til gengæld mener han, at deres værdier er som et spejlbillede af alt det, som demokraterne kæmper for: Nemlig bedre offentlig sygesikring og uddannelse. Desuden gør demokraterne sig også i højere grad umage med at lade latino-vælgerne vide, at de er partiet, der varetager deres interesser. Det sker blandt andet på statens spansk-talende tv-kanaler. Nieto mener, at Det Demokratiske Parti er, hvad han kalder The Party of the People.

I det hele taget har demokraterne fra Texas gennem "ansvarlig regeringsførelse givet befolkningen det, den havde brug for". Og ifølge Nieto er der mange lokale demokrater,

der har løftet arven fra Lyndon B. Johnson. Johnson, der var præsident 1963-68, er jo nok den bedst kendte demokrat fra Texas og arkitekten bag The Great Society, en stribe sociale reformer, herunder sygesikringsordningen Medicare og underskriver af Borgerrettighedsloven i 1964.

Johnsons eftermæle

Johnsons eftermæle er selvfølgelig også præget og plettet af Vietnamkrigen, hvilket fremgår tydeligt af udstillingen på Lyndon B. Johnson Library and Museum, der har til huse i Austin.

Og hvad med George W. Bushs eftermæle og politiske fingeraftryk på Texas? Hans Klingler mener, at det republikanske parti nu skal sælge sig selv på dets filosofi i stedet for dets kendte personligheder.

Klingler vil gerne gå med til, at det er slutningen på en æra, når præsident Bush flytter ud af Det Hvide Hus. For vælgerne i Texas har i rigtig mange år haft muligheden for at stemme på et medlem af Bush-familien enten til præsidentvalget eller guvernørvalget.

Den unge George Bush bestred guvernørembedet i Texas fra 1996, og indtil han flyttede til Washington i januar 2001. Men, siger Klingler, det er kun slutningen på den æra, hvor der altid står en Bush på stemmesedlen:

"Og bare fordi de ikke står på stemmesedlen, betyder det jo ikke, at de er ude af spillet," som han rimeligt storgrinende runder af med.

idag@information.dk

Alt materiale i Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Kunden må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre materiale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med Infomedia. Overført (downloadet) materiale skal slettes efter anvendelsen og må ikke indlægges i informations-genfindingssystemer, som for eksempel elektroniske postsystemer, databaser, fælles netværk eller lignende.

Videreformidling

Kunden må foretage videreformidling (ved videreformidling forstås kopiering, distribution via elektronisk post, tilrådighedsstillelse i databaser, på netværk eller lignende) af modtagne overskrift- og indledningsformater inden for kundens egen virksomhed. Al anden videreformidling af materiale fra Infomedia skal aftales skriftligt med Infomedia.

Sydamerikanske vandringer

11. oktober 2008, Information, Sektion 3 (Rejser), Side 12 (andet-rb), Morten Hesseldahl..., 1758 ord, Id: e13d8cbe

Det kræver gode ben at give sig i kast med Sydamerikas kaotiske storbyer og majestætiske tinder. En familierejse fra Buenos Aires til Santiago.

Buenos Aires er stor, kæmpestor. 13 mio. mennesker, der hver dag myldrer gennem byens mange og distinkt forskellige kvarterer. San Telmo, Belgrano, Recoleta, Boca, Palermo Viejo etc.

Nationalhelten Carlos Gardel synger om byen og barndomskvarteret Abasto i den sentimentale klassiker 'Mi Buenos Aires Querido', og besøger man La Boca, hvor Diego Maradona en overgang spillede i den lokale Boca Juniors, er erindringen om den lille boldmagiker intakt. Overalt ser man hans ansigt, og enhver kan huske dét år, hvor han spillede i klubben og scorede 28 mål i fyrré kampe, inden han drog videre.

Vi har fundet et lille fikst hotel i det hippe Palermo Viejo, hvor fattigdom og arbejderklasse i løbet af få år er skiftet ud med tjekkede tøjbutikker og et hektisk natteliv. Hotellet hedder Five Cool Rooms, og det navn passer meget godt, bortset fra at der vist egentlig er femten værelser.

Gode historier

Vi har lommen fuld af lokale tips fra en god bekendt, der netop er hjemvendt efter et års skriveeksil i byen. En by, som i øvrigt selv bugner af gode historier. For eksempel den om Che Guevaras far, Ernesto, der i 1915 under et værtshusslagsmål skulle have sendt en kugle i lungen på Carlos Gardel. En kugle, som sangeren måtte gå med resten af livet, men som altså ikke satte en stopper for hans karriere.

Eller den om Eva Peron, der personligt delte kontanter ud til landets fattige for at sikre hende og mandens fortsatte popularitet og talentløse greb om landet. De rundhåndede uddelinger var finansieret af beslaglagte jødiske formuer, som nazister på flugt havde bragt med til Argentina.

For at have noget at gå efter, forfølger vi en af dagene sporet efter endnu en flygtet nazist, den danske læge Carl Værnet, der udførte bizarre eksperimenter på homoseksuelle, som han sprøjtede med syntetiske hormoner. Værnets adresse har vi fundet i Philip Kerrs A Quite Flame, hvor danskeren optræder. I bogen tager han imod hovedpersonen i et hus i en angivelig mondæn del af Buenos Aires. Vi finder det. Kvarteret er stadig mondænt, og huset står der endnu, men er i dag blevet til et hotel i den mere beskedne afdeling. Carl Værnet døde i 1965 uden at være blevet stillet for en dommer.

Buenos Aires egner sig i det hele taget storartet til at vandre i. Med eller uden mål. Gaderne er fulde af oplevelser, hvad enten det er den charmerende, men også noget bedagede tango-turisme, man kan opleve i San Telmo, eller det internationalt orienterede overklasse miljø i Recoleta.

Overalt langs de pompøst brede boulevarder er opført ejendomme efter parisisk forbillede. Nu blot temmelig nedslidte og et vidnesbyrd om, hvordan landet takket være peronismen og andre forbryderiske topfolk formåede sin status som et af klodens rigeste lande og aldrig siden rigtig er kommet på fode igen. Måske er det også forklaringen på, at verdens største koncentration af psykologer findes netop her i Argentina?

Et sted, hvor fordums storhed imidlertid er genopstået i nye gevandter, er 'Ateneo Grand Splendid' (Santa Fe 1860). Sydamerikas største boghandel og muligvis verdens smukkeste. Bøger byder sig til over flere etager i den tidligere biograf, og trænger man til en forfriskning, kan man sætte sig på det, der førhen var scenen og indtage en café con leche og en friskbagt kage.

I modsætning til de fleste andre Andes-lande, så er der faktisk noget at skrive hjem om, når det handler om det argentinske køkken. Nok er det ikke sofistikeret, men maden er rigelig og velsmagende, og med forbløffelse kan jeg konstatere, at min hustru, der ellers hjemme flirter med tanken om at blive **vegetar**, bestiller den ene herrebøf efter den anden. Og vel smager de himmelsk, men altså - de vejer gerne et halvt kilo og fylder mageligt tallerkenen ud uden distraherende salat eller anden tilbehør. Selv kaster jeg tidligt håndklædet i ringen og begynder at veksle de fristende oksekødsudskæringer med fisk og kylling. Alt sammen til højst overkommelige priser og naturligvis ledsaget af jubelgod vin fra de nationale marker.

I selskab med kondorer

Efter Buenos Aires' sitrende storbypuls, er det tid at trække vejret i den nordvestlige by Salta 1.000 meter over havet. Her er luften klar, trafikken fredsommelig og folk bevæger sig slentrende omkring.

Fra Salta foretager vi forskellige udfald rundt i området. En dag til hest, en anden dag med bil til oasen Tafi del Valle, hvor vi overnatter nogle dage i en estancia fra 1700-tallet. Turen dertil går gennem et Grand Canyon-lignende landskab med formidable klippeformationer og serpentineveje.

Da vi fornemmer, at vores vejtrækning er ved at vænne sig til den tynde luft, laver vi en aftale med en lokal guide i Salta om at tage os op på bjerget Laja.

Guiden kigger fra starten noget bekymret på vores niårige datter, der dog snart får gjort hans skepsis til skamme. Hun har gode ben, som Bjarne Riis ville sige, og overskud til at forfølge vilde heste, når de med mellemrum krydser vores vej.

Hen under aften når vi frem til bjergbonden Luis, som er ladet tilbage på slægtsgården, mens resten af familien har ledsaget faderen til hospitalet i Salta. Nu passer Luis så familiens hold af får og geder, køer og hundehvalpe. Sidstnævnte danser tummelumske af begejstring over de uventede gæster. Luis er mere lavmælt.

Han henter nogle måtter, som vi kan hvile os på, mens vi spørger til de mørke plamager på gårdens lerklinede mure. Det er blod fra slagtede dyr, forklarer han, som værn mod onde ånder, og det lyder jo meget fornuftigt.

Alligevel vælger vi at sove i telt ude i terrænet.

Næste dag er planen, at vi skal nappe det sidste stykke op til den næsten 3.500 meter høje top. Det synger i musklerne, efterhånden som vi nærmer os, og det synker i vores ellers rigelige vandrationer, som vi om morgen havde forsynet os med i en kilde ved lejren.

De sidste 150 meter skal vi klatre nærmest lodret, klamrende os til lunefulde græstotte og rullende sten. Datteren bliver bundet sammen med guiden for at reducere forældrenes bekymringspotentiale, men stejlt op går det, og op kommer vi. Forpustede og lykkelige og med Jordens smukkeste udsigt 360 grader rundt. Det bliver ganske enkelt ikke bedre. Tror vi. For netop som vi skal til at sætte tænderne i vores frokost, kommer tre enorme kondorer med sans for timing brusende op fra dalen og giver sig til at cirkle over vores hoveder.

Tilbage i Salta er appetitten efter kød vendt tilbage, og jeg lader jeg mig friste af restaurant José Balcarces llama carpaccio. Den er aldeles strålende, og da jeg påpeger det over for tjeneren, meddeler han selvbevidst, at de også netop er blevet hædret med en prestigjøs international kokkepris for retten. Et eksporteventyr kunne være under opsejling, havde lamaer bare ikke set så pokkers nuttede ud.

En ørken af oplevelser

Vi forlader Argentina ad den eneste rigtige vej ud af landet. Tværs over Andesbjergene i en lokal bus, der bringer os op til 7.000 meters højde og ned på den anden side til Chile. Der er undervejs udsigter af stor meditativ skønhed, og jeg er overbevist om, at lige præcis denne rejse kunne have bidraget til indre ro resten af livet, havde det ikke lige været for bussens larmende udbud af elendige b-film og heavy rock-akkompagnerede dokumentarprogrammer om det glade surferliv i Californien.

Tretten timer efter stiger vi temmelig groggy af i ørkenbyen San Pedro de Atacama, der er som taget ud af en Sergio Leone film. Støvet flyger igennem de uasfalterede gader, og varmen nærmer sig 30 grader. Her er knastørt, det tørreste sted på kloden, faktisk, og man tror på den oplysning. Det eneste, der mangler, er et soundtrack af Ennio Morricone.

Vi står og klør os lidt i nakken, indtil vi bliver reddet af chaufføren fra vores hotel, der i sin firhjulstrækker fører os igennem byens smalle gyder og ind bag hotellets mure. På værelset er der et væg-til-væg kig mod den 6.000 meter høje vulkan Licancábur. Solen er på vej ned, og dens sidste stråler farver vulkanen malmrød. Så falder natten på med et brag, og Sydkorset tændes på himlen. Vi skyller rejsen af os og samles i baren om stedets guider, der har en vifte af forslag fremme for ekskursioner de følgende dage.

Umiddelbart skulle man måske tro, at en ørken er en begivenhedsløs affære, men man bliver hurtigt klogere. Her vrir med attraktioner. Fra traveture langs de floder, der dybt nede i landskabet bringer liv til området, til vandringer i højlandet, hvor morgenen begynder med knasende skridt over is fra nattens tyve minusgrader og så videre gennem et landskab, der hurtigt varmes op til en særegen støvet skønhed.

Et af de mere farverige indslag i området er kolonien af flamingoer, der spankulerer rundt i en saltlagune, mens de smovser i lyserøde krebsdyr, som siden sætter deres præg på fjerdragten.

Pablo Neruda

Vi skal flyve hjem fra Santiago, der ovenpå Buenos Aires føles helt overskuelig, men immervæk stadig kan tilbyde udmattende dagsmarcher. En af dagene trasker vi hen til boheme kvarteret Bellavista for at aflægge et visit i Pablo Nerudas hus, 'La Chascona', opkaldt efter elskerindens viltre hår.

Stedet taler til barnet i den besøgende. Her er en hemmelig dør, snoede trapper og fyldt med dimser og dingener fra et langt livs rejser. Lidt infantilt virker det unægteligt, men også ret festligt. Man behøver ikke tage mange skridt, før man støder ind i en af stedets mange hjemmearbejdere, hvor perlen i samlingen så afgjort er et importeret monstrum af en bar fra Marseilles. Egentlig var den hjemhørende på et skib, men den lidet søstærke, men maritimt fascinerede Neruda fik den skilt ad og bragt til Santiago. Så kunne han stå på sikker grund og hælde solide drinks op til venner som Gabriel Garcia Marquez, Diego Riviera, og hvem der ellers frekventerede den socialt anlagte forfatter.

Ud over en sund tørst havde Neruda i almindelighed en stor appetit på livet. Han virkede blandt andet som ambassadør i Paris, stillede op som kommunistisk præsidentkandidat i 1970, men valgte at trække sig for i stedet at støtte Salvador Allende, og modtog i 1971 Nobelprisen i litteratur. Kunst og politisk engagement gik ubesværet hånd i hånd. Det var den gang.

I flyet stikker vi til plasticmaden, og fru'en begynder igen at tale om muligheden for at blive **vegetar**. Datteren antyder, at hun næste gang gerne vil på badeferie, men tilføjer så, at det alligevel var fantastisk, at vi klarede at klatre helt op på toppen af Laja. Og så det med hundehvalpene, naturligvis. Det var også godt, at de var der.

FAKTA:

fivebuenosaires.com

ecomountains.com.ar

explora.com/atacama_theplace.php

fundacionneruda.org

Alt materiale i Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Kunden må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre materiale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med Infomedia. Overført (downloadet) materiale skal slettes efter anvendelsen og må ikke indlægges i informations-genfindingssystemer, som for eksempel elektroniske postsystemer, databaser, fælles netværk eller lignende.

Videreformidling

Kunden må foretage videreformidling (ved videreformidling forstås kopiering, distribution via elektronisk post, tilrådighedsstillelse i databaser, på netværk eller lignende) af modtagne overskrift- og indledningsformater inden for kundens egen virksomhed. Al anden videreformidling af materiale fra Infomedia skal aftales skriftligt med Infomedia.

Debat: Læserbreve

📅 31. januar 2008, Information, Sektion 1 (1. sektion), Side 16 / 17 (Opinion), 1302 ord, Id: e0cea4ea

Misforstået kunst

Suzanne Raben, Charlottenlund

Så skete det igen - en flok forvirrede kunstneraspiranter dræber en griseunge rituelt. De retfærdiggør deres voldshandling med, at grisen skal ofres for at skabe opmærksomhed om landbrugets skændige behandling af dyrene.

Hvis man oprigtigt ønsker at hjælpe miljøet og grisene i landbruget, kan man blive **vegetar** og engagere sig politisk. Men det kræver lidt selvopofrelse og hårdt arbejde.

Selvopofrelse kræver det derimod ikke, at udføre rituelle grise-, hunde- eller hestedrab - men hvis drabene udføres tilstrækkeligt spektakulært og krydres med protestkunst postulat, kan det bibringe udøverne en kort 'berømmelse'.

Det er beundringsværdigt og kalder på respekt, når mennesker ofrer deres eget dyrebare liv for en vigtig sag - som de buddhistiske munke, der brændte sig selv levende i protest mod krige eller de mennesker, der satte deres eget liv på spil i kampen mod nazismen eller apartheid.

Men det er ikke beundringsværdigt og kalder ikke på respekt, at befinde sig i velnæret selvtilfreds sikkerhed og promovere sig som protestkunstner ved at ofre retsløse dyrs dyrebare liv.

Den tjekkiske forfatter Milan Kundera har sagt, at mennesket afslører sin inderste kerne i sin adfærd overfor det totalt retsløse dyr - og der har mennesket lidt et fuldstændigt nederlag.

Viser disse såkaldte kunstnere ikke blot, at de er ligesom dem de protesterer mod - nemlig nogle hensynsløse parasitter, der skummer fløden og lader andre betale regningerne.

Gratis kræftvaccine nu

Kamal H. Qureshi, sundhedsordfører for SF

Sundhedsminister Jacob Axel Nielsens tøven er skyld i at 150 kvinder hvert år dør af livmoderhalskræft i Danmark. Riges forældres børn får vaccination mod livmoderhalskræft mens socialt udsatte må gå tilværelsen i møde med risiko for at dø af en kræftsygdom, som de kunne vaccineres imod. Men deres forældre har ikke råd til at betale de 3500 kroner som vaccinationen koster. Det er endnu et tegn på den sociale ulighed regeringen skaber. Livmoderhalskræft er mest udbredt blandt socialt svage grupper, og her har man ikke råd til den dyre vaccine. Det er sørgeligt at kræftvaccine mod livmoderhalskræft ikke er gratis for alle. Det skal være gratis nu. Derfor fremsætter jeg nu et forslag i folketinget om gratis kræftvaccine.

Om rene elge

Morten hindø

Foranlediget af indlægget øverst på side 20 tirsdag om elge, hørte jeg i Värmland om to elge som mødtes i skoven:

"Skal du ikke med ned til søen og bade?"

"Næh - hvorfor dog det ?"

"Jo, for elgjagten går ind i morgen, og så er det bedst at være ren ."

Asylcentre og Røde Kors

Jytte Cramer, Hjallerup

Selv om mennesker, der arbejder i de danske asylcentre, synes de gør alt for at mildne de umenneskelige vilkår, flygtningene lever under, når de er tvunget til at opholde sig der. Så kan man godt få den tanke, at man kan sammenligne dem med de mennesker, der arbejdede i koncentrationslejrene under anden verdenskrig, fordi de ikke kollektivt strejker eller siger sit job op som protest mod al den uværdighed. Det var uværdigt, at der fandtes koncentrationslejre og det er uværdigt, at der findes asylcentre.

En bøn til SF: Lad Danmark beholde forebeholdene

Michael Kongstad Nielsen, Virum

Kære SF - lad Danmark beholde de fire EU-forbehold. De er alt for store og betydningsfulde til at blive genstand for politiske handler og aftaler om delvis fjernelse med det formål at opnå relativt få og kortsigtede politiske gevinster.

SF (Villy Søvndal?) så gerne, at EU kunne udgøre en modvægt til USA's militære supermagtsmonopol. SF vil dog kun have Danmark med i de 'pæne' EU- militæraktioner, dem der er godkendt af FN. Derfor skal forsvarsforbeholdet ændres. Men verden har slet ikke brug for mere militær supermagt. Det politiske flertal i USA kan i øvrigt skifte, USA kan blive mindre aggressivt, trække sig hjem fra Irak osv. Og EU kan argumentere politisk over for USA, og behøver ikke at puste sig op med våbenmagt. Danmark kan sagtens være med i operationer under FN - uden at binde sig til EU's militære opbygning, som ingen ved hvor fører hen.

Retsforbeholdet ønsker SF fjernet, fordi det her og nu vil kunne tvinge det danske folketing til en mere lempelig udlændingepolitik. Men EU's politik kan jo ændre sig, og sammensætningen af det danske folketing ligeså, og man fører da ikke indenrigspolitik ved at handle med et stort og langsigtet EU-forbehold.

Jeg håber, I stadig har tid til at tygge disse ting grundigt igennem, inden statsministeren kalder til samtale.

Retssikkerhed på udsalg

Thomas Bugge, København N

Villy Søvndal forslår i weekendens Information at tilslutte sig til en fuldstændig afskaffelse af retsforbeholdet fordi det vil medføre en lempelse af udlændingepolitikken. Selv om udspillet umiddelbart kunne lyde sympatisk, er det en forkert vej at gå. De forbedringer, som en fuld tilslutning til EU's udlændingepolitik ville medføre, kunne gennemføres af folketinget i morgen hvis viljen var der. Der er altså intet at vinde medmindre man mener, at politi og retsvæsen fortsat skal have øgede beføjelser på bekostning af borgernes frihedsrettigheder. Indtil nu er det netop, hvad EU's retspolitik næsten entydigt har handlet om. Derfor er de konkrete udspil også ofte blevet mødt af kritik fra advokater og menneskerettighedsorganisationer. Med gennemførelse af Lissabon-traktaten åbnes en ladeport for harmonisering af strafferetten og anden magtanvendelse over for EU's borgere.

Med afskaffelse af forbeholdet vil folketinget blive afskåret fra at kunne sætte sig imod sådanne tiltag. Inden SF sætter retssikkerheden på udsalg, burde man overveje, om ikke kræfterne var bedre investeret i at skabe den nødvendige holdningsændring i befolkningen, der gør, at vi kan få forbedret reglerne på udlændingområdet frem for, som vi så under valgkampen, at SF, også på dette område, forsøger at tækkes socialdemokraterne.

Man kan jo tilstræbe en objektivitet

Lene Kattrup, Stenløse

I et interview (Inf. 26. januar) berettes om, at islamforskeren Jørgen Bæk Simonsen er under anklage for at lade sin forskning være et spejl af tidens strømninger og mode, af det som på et givent tidspunkt er 'god tone', i stedet for at tilstræbe at finde fakta/den objektive sandhed. Bæk Simonsen har i visse tilfælde i sit forfatterskab foretaget større ændringer i sin fortolkning og beskrivelse af visse af islams begreber såsom jihad og dhimmi samt i sin opfattelse af Koranens rolle.

Jeg kunne godt tænke mig at høre hans forklaring på dette fænomen. I interviewet siger han blot, at man som forsker træder ind i en kontekst og ikke kan forske værdifrit.

Hans forskerkollega Peter Seeberg siger om islamforskningsområdet, at det er en del af den offentlige diskussion, så der vil komme personlige holdninger til udtryk, man vil som forsker ikke kunne levere objektivitet, men "så længe man er klar over sine holdninger og kan forholde sig akademisk til dem, kan jeg ikke se et problem".

Jeg synes, de begge overser, at problemet er, hvis læseren ikke er klar over, hvornår han eller hun præsenteres for en holdning farvet af tiden, og hvornår vi præsenteres for - i det mindste tilstræbt - objektive fakta. Vi bør oplyses om dette. Det må være et rimeligt forbrugerkrav.

Hvis en forsker helt eller delvist i visse forbindelser skifter en forskerkasket ud med en mere politisk korrekt diplomatkasket, så bør det oplyses.

Det er ikke nok, at forskeren selv ved det.

Teknikerne i DR bør også gå ned i løn

J. Jakobsen, Horsens

Peter Dyreborg foreslår den 26. januar, at DR's journalister burde gå ned i løn. Det samme skulle teknikerne gøre.

Deres overenskomster er overordentlig lukrative. Det gælder ikke lønnen men de tillæg, der er knyttet til lønnen.

Dansk Metal, som forhandler for teknikerne, lægger ved overenskomstfornyelser ud med DR og Det kongelige Teater. Der har de erfaret, at det lettest at komme igennem med nye krav, og de undgår behændigt at provokere med lønkrav - men tillægene er ikke så iøjefaldene.

Det er ikke godt at vide, hvor mange fyringer der kan undgås, men det var rart for os lyttere og seere at slippe af med de mange tekniske fejl, som afviklingen af programmer.

Alt materiale i Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Kunden må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre materiale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med Infomedia. Overført (downloadet) materiale skal slettes efter anvendelsen og må ikke indlægges i informations-genfindingssystemer, som for eksempel elektroniske postsystemer, databaser, fælles netværk eller lignende.

Videreformidling

Kunden må foretage videreformidling (ved videreformidling forstås kopiering, distribution via elektronisk post, tilrådighedsstillelse i databaser, på netværk eller lignende) af modtagne overskrift- og indledningsformater inden for kundens egen virksomhed. Al anden videreformidling af materiale fra Infomedia skal aftales skriftligt med Infomedia.

Information

K.d: Koncert: Et sanggeni lagde vejen forbi Tivoli en torsdag aften

lang og hendes suveræne 5-mands orkester fortryllede en fyldt Tivolis Koncertsal med et genialt afvekslende sæt, hvor der blev givet plads til både smil og tårer.

Der er sangere, og så er der sangere - og så er der canadiske k.d. lang! Dette engang så radmagre kvindemenneske - hun har fået lidt pondus med årene - kan noget med sin stemme, der burde få de fleste såkaldte sangere til at overveje, om de alligevel ikke skulle se at komme tilbage til frisørskolen og få gjort den hersens uddannelse færdig. For pokker da, hun er en mester inden for alle sangens discipliner - vejtrækning, frasering, dynamik, mikrofonteknik, pitch, you fucking name it. Hun kan det hele og lidt til. Hvilket til overmål demonstreredes i Tivolis stadigt vidunderlige koncertsal torsdag aften, hvor hun i selskab med et ubehøvlet godt orkester helt fortjent modtog stående bifald på stående bifald. Det var en af de der aftener, hvor alt gik op i en salig højere enhed, og man i og for sig kun havde en opgave - at læne sig godt tilbage i sit sæde og lade musikkens magi skylle durk gennem sin sønderskudte bevidsthed og efterhånden noget nedkørte legeme. Det er ydermere helt utroligt, at livemusik rent faktisk kan lyde så godt, som tilfældet var, så lydmanden skal sgu også have en buket langstilkede anmelderroser med på vejen.

Misforstå mig ret - jeg har ingen problemer med folk, der ikke kan synge. Tværtimod lever mange af mine yndlingsvokalister - vi taler bl.a. Hank Williams, Bob Dylan, Patti Smith, Leonard Cohen, Tom Waits og Nick Cave her - overhovedet ikke op til det vestlige skønhedsideal. Tværtimod, fristes man til at sige, er de vel nærmest på lystig kollisionskurs med samme. Ingen af dem kunne få meget andet at lave på 'Rytmecons' end lidt lokumsrensning - sikkert med den klausul indført i kontrakten, at de den ondelyne ikke skulle bryde sig om at bryde ud i sang under udførslen af dette noble hverv. Lad mig da også lige bryde sammen og tilstå, at min egen private tilgang til musikken sjældent har været præget af trangen til ortodoks skønhed (hvis noget sådant findes?); tværtimod kan jeg meget godt lide, at det knaser lidt i ørene. Især i lyset af de mange tusinde stemmer, som synger halvgodt i konventionel forstand og derfor alle til hobe mener, de bør være stjerne for en aften. Fred med det og med dem - men jeg vil have karakter, vil jeg. Personlighed - jeg vil have ild i både hår og røv hos mine syngende helte, ellers kan det være lige meget.

Det musikalske landskab

Men derfor vil jeg ikke påstå, at teknik og karakter udelukker hinanden. Frank Sinatra er stadig den største og på samme liste kan De roligt tilføje Billie Holiday, Patsy Cline, Peggy Lee, Aretha Franklin, Mel Tormé, Cassandra Wilson, Robert Plant, Roy Orbison, Al Green, Judy Garland, Whitney Houston, Annisette, og hvad de nu hedder. Sangere, hvis fortolkninger af en sang som oftest ender med at fremstå som den definitive og hvis hele stil og personlighed sikrer selv det ringeste materiale en udsøgt behandling - og som når de får den rigtige sang, arrangør, producer samt ikke mindst fanden og hans pumpestok minder én om, hvorfor man i dén forbindelse godt tør tale om kunst.

Og De kan såmænd roligt føje førnævnte k.d. lang til ovenstående liste, for hun har alt det, der skal til - og så lidt til. Med sine efterhånden 46 år har hun givet den som professionel i 21 år, og siden debuten (med bandet The Reclines) i 1983 har hun formået at komme godt rundt i det musikalske landskab. Hendes oprindelige afsæt var i den undergenre til country, der kaldes western swing, parret med en næsten skræmmende evne til at eftergøre countrypolitician-dronningen Patsy Clines særart. Men fra starten forvirrede hun det traditionelle countrypublikum - androgyn, lesbisk, **vegetar**, selvironisk og med en forkærlighed for en lettere camp scenepresentation - og fik sig i stedet en yngre, mere rockorienteret fanbase. Karrierens mest afgørende stilskeft fandt sted i 1992 med det imponerende Ingénue, hvor hun satsede på selvskrevne og intense torch-sange i stedet. Og den kurs har hun stort set fulgt siden, selvom hendes koncerter altid finder plads til et par afstikkere til både hendes rødder i western swing, Patsy Cline og såmænd også barbershop-traditionen, som hun holder meget af.

Et fuldfedt tværsnit

På den led var hendes koncert torsdag ingen undtagelse - selvfølgelig var der en del fokus på hendes seneste udgivelse, det fine Watershed fra i år, men det blev til et vellykket og fuldfedt tværsnit af en kunstnerisk set både utrolig konsistent og utrolig afvekslende karriere. Og selvom hun nu om stunder skriver de fleste af sine ting selv, er hun også en gudbenådet fortolker af andres materiale, hvad hun hamrede fast i 2004 med udgivelsen af Hymns of the 49th Parallel, hvor hun gav en stribe sange af store canadiske sangskrivere til bedste. Og da hun f.eks. blæste igennem Neil Youngs Helpless, tør jeg sværge på, at det var som om en hær på tusind engle drog gennem lokalet. Og jo jo jo - jeg græd som et barn, da hun viste Leonard Cohens 'Halleluja', hvor skabet skulle stå - og hvordan.

Og hvorfor. Og så videre. Samme effekt havde i øvrigt hendes egen 'Wash Me Clean' - jeg burde faktisk få et tåretillæg for den slags. Hører I efter deroppe? Det var helt inde og ruske i hjerterødderne og de fem musikere på scenen spillede med gefühl, finesse og en velsignet kunnen hele vejen igennem.

Jamen, jeg siger Dem, fru Kammerherreinde -

Hendes uforlignelige humor slog heldigvis også velsignet igennem - som f.eks. den meget hjemmelavede, men utroligt indtagende koreografi, hun dansede til 'Miss Chatelaine' (som faktisk beviste, at hun under al klovneriet også er en fremragende danser) eller den skægge og tjepe barber-shop-version af 'Pay Dirt', der brugtes som ekstranummer. Eller måden hun introducerede sit band på - keyboardspilleren omtalte hun således konsekvent som 'menneskebarnet', for "han var kun tre, da min første plade udkom."

Eller det faktum, at hun var begyndt at spille banjo, for den er som bekendt en 'ren kusse magnet'! Vi fik sågar også et af numrene fra hendes totalt politisk ukorrekte 1997-

album Drag (12 sange, der alle omhandler rygningens glæder!), det voldsomt morsomme 'Smoke Dream' - i en lige så skæg udgave.

Så der var latter, der var tårer, der var lune smil og introspektive stunder - det gik med legende alvor over stok og sten. Hun foldede sjældent sin enorme stemme helt ud, thi hun ved godt, at vi efterhånden ved, hvor stor den er. Så hun nøjedes med antydningens kunst - og selv det var lige ved at tage livet af mig. Hvad siger man så? Man siger; tak, tak og atter tak.

lyn@information.dk

k.d. lang m/ band, Tivolis Koncertsal, torsdag

Fakta: Sætliste

1. Upstream
2. Helpless
3. Thread
4. Western Stars
5. Sunday
6. Smoke Dreams
7. Once in Awhile
8. Coming Home
9. I Dream of Spring
10. The Valley
11. Hallelujah
12. Flame of the Uninspired
13. Constant Craving
14. Close Your Eyes

Ekstranumre

15: Pay Dirt

16: Jealous Dog

17: Shadow and the Frame

- K. d. Lang kan det hele og lidt til. Hvilket hun overmål demonstrerede i Tivolis Koncertsal torsdag aften, hvor hun i selskab med et ubehøvlet godt orkester helt fortjent modtog stående bifald på stående bifald. Foto: PR-foto

---

Alt materiale i Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Kunden må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre materiale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med Infomedia. Overført (downloadet) materiale skal slettes efter anvendelsen og må ikke indlægges i informations-genfindingssystemer, som for eksempel elektroniske postsystemer, databaser, fælles netværk eller lignende.

Videreformidling

Kunden må foretage videreformidling (ved videreformidling forstås kopiering, distribution via elektronisk post, tilrådighedsstillelse i databaser, på netværk eller lignende) af modtagne overskrift- og indledningsformater inden for kundens egen virksomhed. Al anden videreformidling af materiale fra Infomedia skal aftales skriftligt med Infomedia.

Information

Debat: Kronik: Island: Grådighedsvanviddets endeligt

31. oktober 2008, Information, Sektion 1 (1. sektion), Side 16 / 17 (Opinion), Jóna Ingólfssdóttir..., 1411 ord, Id: e145b46a

Midt i en krise, hvor dagligvarer bliver dyrere, inflation og arbejdsløshed stiger, og statussymboler som Range Rover bliver til 'Game Over', er det for islændingene tid til at genopdage Islands egne produkter og egne værdier.

"What is the capital of Iceland? 3 dollar and 40 cents."

Vittigheder om børsmæglere og bankdirektører florerer. Et satireprogram lørdag aften (Spaugstofan), som efterhånden var blevet en søvndyssende affære, har pludselig fået et nyt liv.

Vittighederne er skarpe og præcise og rammer lige ind i den virkelighed, som folk oplever.

Mennesker, som før blev opfattet som gammeldags og utrendy, bliver nu hevet ind til interviews, og det viser sig, at de faktisk har noget at sige.

Det har de hele tiden haft, men støjniveauet i medierne var så hypet i opgangstiderne, at disse stemmer ikke blev hørt.

Ikke helt bankerot

"Er Island ved at gå konkurs," spørger folk i Danmark og ser bekymrede ud.

Jeg har lige været tilbage i Island, midt i krisen, hvor jeg har lyttet til, hvad medier og almindelige mennesker taler om og fokuserer på. Ud fra disse oplevelser og ud fra mit kendskab til Islands historie og mennesker må mit svar på spørgsmålet ubetinget være: "Nej, i hvert fald ikke moralsk og intellektuelt."

Dynamiske pengemænd har godt nok forført en hel nation ved at appellere til det opportunistiske i islændinge.

"Grib chancen og lad være med at stille spørgsmål," har været det herskende motto. Og der findes tydeligvis mennesker, som intet har lært. Jeg har set afgangende bankdirektører i fjernsynet sidde og fornægte deres ansvar. "Det er de andres skyld. Verden har svigtet os," siger de og ser vrede ud.

Men de fleste mennesker i Island ved bedre. De gik med på legen, og det var sjovt. Selv om de fleste nok havde en fornemmelse af, at det på et tidspunkt ville være slut, har de alligevel ladet sig friste.

Og de seneste år har været hektiske i Island - og euforiske, omskiftelige og meget energiske.

En dame, som bor i et to-families hus, har oplevet tre forskellige ejere på tre år. Det er der ikke noget odiøst i, men hver gang en ny ejer har overtaget, har de rensset indmaden ud af huset (køkken, bad, skillevægge m.m.) og lavet det hele forfra. Det 'gamle' blev smidt på lossepladsen.

Fråds? Ja, det er det vel. Men også en slags eufori, glæde over de muligheder, der er, en følelse af grænseløs frihed. Det kan vi godt lide i Island.

De færreste kan sige sig fri for at have lukreret på det kolossale opsving, landet har oplevet. En ekstra udlandsrejse på kredit eller et nyt køkken på lån i udenlandsk valuta.

Og nu er det slut. Statussymbolet Range Rover, som alle de, der ville vise deres ekspansive rigdomme, fik anskaffet, har fået et nyt navn i islandske folkemunde. Den hedder nu Game Over.

Og det er selvfølgelig ikke bare grin. Om hjørnet lurder højere inflation. Dagligvarer bliver dyrere, nogle mister deres arbejde, og det bliver rigtig dyrt - og for nogle umuligt - at tage til udlandet.

Ukuelig optimisme

På mange måder er dette typisk for islændinge.

Vi ved, at i morgen kan det hele være væk. Efter generationers kamp mod naturen ved vi, at vi blot er små mennesker, som i det store regnskab ikke har noget at sige. Men vi prøver alligevel hele tiden. Igen og igen. Vi falder og rejser os op, og vi falder og rejser os igen.

Min far, en skolelærer i provinsen, havde altid gang i nye projekter. Lærerlønnen kunne ikke brødføde en familie på fem. Og lige så snart han havde afsluttet et projekt, begyndte han at tænke i et nyt: En lille fiskerbåd, at købe en masse torsk for selv at salte og tørre dem, at købe en gammel ladvogn, male den i friske farver og køre på landet for at sælge fisk til folk derude (som hellere ville spise kød, som de plejede), er nogle af de projekter han søsatte. Altid med en ukuelig optimisme og behov for at klare sig selv.

Min mor har siden fortalt mig, at nogle af de projekter var lige ved at koste os hus og hjem, men på en eller anden måde lykkedes det altid at redde os på målstregen.

Min far er ikke et enestående tilfælde. Vi er en nation af entreprenører og iværksættere. Men vi har det med at ride, før vi sadler. Nogle gange lykkes det, andre gange lykkes det ikke.

Islændinge er mestre i kort reaktionstid. Når noget skal stables hurtigt på benene eller ordnes i en ruf, finder du få, der er hurtigere på aftrækkeren. Men lige så gode vi er til at reagere hurtigt, lige så dårlige er vi til langtidspanlægning. Jeg har oplevet både de mest absurde langtrukkenheder og de hurtigste redninger i mit hjemland.

"Vid reddum thví," siger man. "Det ordner vi," betyder det. Ofte er de, som hjælper, mennesker, jeg aldrig har set før. De ringer lige til nogen, som de kender, og vupti er bilen trukket op af det mudderhul, den har siddet fast i.

Island er et samfund af opportuniste og glade amatører. Men også et samfund med åbenhed, parathed og mange højtuddannede og professionelle mennesker.

Indvolde hitter

Den dag, hvor Altinget startede igen efter sommerferien, holdt Steingrímur J. Sigurdsson, formanden for det eneste venstreorienterede parti på tinge, en tale.

Han har, siden sidste valg, haft rollen som den sure mand. Talen fik mange folk til at acceptere, at manden faktisk havde ret: Kapitalismen, eller i hvert fald den helt ukontrollerede liberalisering på Island, har slået fejl.

Samtidig opfordrede han til samling og undlod klogeligt enhver antydning af 'hvad sagde jeg'. Det var meget befriende. Fagforeninger og politiske partier ser klart en mulighed i denne nye situation. Sammenhold og solidaritet. Måske er der her perspektiver på det politiske plan.

På det dagligdags plan er der heller ikke kun frustrationer at spore. F.eks. oplever jeg en slags lettelse hos mange. Selv om de ved, at det som altid vil være den menige islænding, som kommer til at betale regningen i den sidste ende. Så tager vi den derfra, siger folk og fortsætter med at lave nye vittigheder og fortællinger om, hvor grotesk det hele egentlig er.

"Det her er ikke noget i forhold til, da vi var unge, da kunne vi se priserne stige nærmest hver anden dag pga. inflationen," siger min mor og griner højlydt. "Så må vi til at spise islandsk og dyrke jorden. Vi skal nok klare os."

Og det gør islændingene - de klarer sig.

Slagterierne oplever et boom i salg af indvolde fra de slagtede får. Om efteråret bliver fårene samlet ind efter at have gået frit i naturen hele sommeren, og en del af dem bliver slagtet. Folk laver blodpølse og spiser hjerner og nyrer som aldrig før. Og en fårehovedsvitser i Akureyri kan ikke følge med efterspørgslen.

Det er som om, man pudselig er vågnet op og erkender, at det, landet har, er nogle rigtig gode produkter.

Det handler ikke om at nøjes, som vi måske ville gøre i Danmark, men om at se muligheder i det, der kan lade sig gøre, her og nu.

Men hvad med de unge mennesker, som skal rydde op efter det her? Kan de det? Og vil de?

Den nuttede generation

For nogle dage siden læste jeg en artikel i den islandske avis Morgunbladid. Den var skrevet af en historiker, Valur Gunnarsson, og bar overskriften: "Listin á tíma kreppu" eller på dansk: "Kunsten i krisetider" (den 18. oktober 2008).

Valur snakker om den generation af kunstnere, især inden for musik, som har været en del af den islandske ekspansion. Ny islandsk musik er blevet kendt og hyldet i udlandet (Sigur Rós og Mum f.eks.) - musik, som er blid, naturlig og umiddelbart uden mening. Forfatteren ser nye muligheder i horisonten, at kunsten udvikles til at blive mere skarp og viljestærk, og at de unge, som er ved at overtage kunstscenen i Island, vil noget andet og mere end blot at kigge på og nynne lidt til. De vil have handling.

I det islandske fjernsyn så jeg forleden Valur Gunnarsson i dialog med en islandsk kunstner, Gudmundur Oddur Magnússon. Udgangspunktet var Valurs artikel.

Det nye perspektiv, som Gudmundur Oddur bidrog med, var at denne såkaldte 'Krúttkynslód' (den nuttede generation) hele tiden havde stået i baggrunden og ventet på, at 'grådighedsvanviddet' gik over. De er klar nu, og måske vil den nye situation i Island medvirke til, at der pludselig bliver lyttet til denne generation af **vegetarer** og immaterielle naturelskere, som går ind for genbrug og respekt for naturen.

Jóna Ingólfssdóttir er indehaver af kunstprojektet Den Kreative Muskel. Hun er oprindeligt fra Island, men har boet i Danmark i over 20 år

- Den økonomiske krise i Island har fået kampgejsten frem i islændingene, der med ukuelig optimisme fokuserer på her og nu. Måske er der ikke råd til de daglige indkøb på samme, men klare sig, det gør de. FOTO: Pierre-Henry DESHAYES/scanpix

---

Alt materiale i Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Kunden må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre materiale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med Infomedia. Overført (downloadet) materiale skal slettes efter anvendelsen og må ikke indlægges i informations-genfindingsystemer, som for eksempel elektroniske postsystemer, databaser, fælles netværk eller lignende.

Videreformidling

Kunden må foretage videreformidling (ved videreformidling forstås kopiering, distribution via elektronisk post, tilrådighedsstillelse i databaser, på netværk eller lignende) af modtagne overskrift- og indledningsformater inden for kundens egen virksomhed. Al anden videreformidling af materiale fra Infomedia skal aftales skriftligt med Infomedia.

Køb tomater fra Spanien...

-Køb lokalt. Køb tomater fra Fyn og salat fra Lammefjorden. Undgå Food Miles, dvs. de tusinder kilometer, madvarer bliver kørt, fløjet eller sejlet. Især i Storbritannien og USA har 'food miles' og 'buy-local'-fænomenet slået igennem med store 'køb lokalt'-afdelinger i supermarkederne. For det må da altid være bedre at købe mad, der er produceret tæt på, end røde æbler fra Argentina, kiwifrugter fra New Zealand, bananer fra Brasilien og tomater fra Spanien. Eller hvad?

"Ja, det er i hvert fald, hvad man har sagt til forbrugerne. Det er nemt at kommunikere ud. Men i virkeligheden er det ligegyldigt, med mindre man flyver det frem, for energiomkostningerne og CO₂-udledningene i forbindelse med transport er ikke særligt store i forhold til produktets samlede CO₂-udledning. Det værste er faktisk forbrugers egen transport til supermarkedet, hvis man tager bilen," siger Jørgen E. Olesen fra Aarhus Universitet.

Så hvis man står med en dansk og en spansk tomat i hånden, hvad skal man så vælge?

"Det vil generelt være den spanske, hvis den er kørt hertil i lastbil, hvor den danske er dyrket i et væksthuse, der er varmet op. Men hvis den danske er produceret om sommeren, hvor solen varmer drivhusene op, så er den danske formentlig ok. En dansk drivhustomat om vinteren udleder omkring to til tre gange så meget CO₂ som, den spanske, der er kørt hertil," lyder svaret fra forskeren, der derfor opfordrer til at spise efter årstiderne. Spis ikke tomater om vinteren, og hvis man gør, så køb spanske eller kanariske. Køb heller ikke de hollandske, de er lige så klimauvenlige som de danske. Ifølge rapporten Miljøvurdering af konventionel og økologisk avl af grøntsager fra Miljøstyrelsen, koster det da også omkring tre kilo CO₂ at dyrke et kilo almindelige tomater i et dansk drivhus og fem kilo for et kilo økologiske tomater. Sammenlignet med det, koster turen i lastbil fra Spanien kun et halvt kilo CO₂ pr. kilo tomater.

"Hvis man sejler frugt og grønt hertil betyder det ikke meget for den samlede drivhusgasudledning pr. kg. Og for nogle produkter betyder lastbil ikke meget hvis man kører med effektiv transport, man fylder lastbilen helt op. Derfor betyder det relativt lidt i det samlede regnskab, hvis du kører mælk fra Thise-mejeri i Jylland til en Irma på Sjælland. Det værste er, hvis du bare lige tager bilen op til bageren søndag morgen for at købe friske rundstykker," siger Niels Halberg fra Aarhus Universitet.

drop miljøbilen...

-En fire ton tung Hummer er grønnere end selv den grønneste Toyota Prius, konkluderede det Oregon-baserede CNW Marketing i 2006. Også selv om det kampvognslignende køretøj kun kører 5,5 kilometer på literen modsat de næsten 21 kilometer, letvægteren klarer på samme liter. Chokeret? Forskere over hele USA skød da også undersøgelsen ned

med det samme, men på et punkt havde den ret: Det koster langt mere CO₂ at producere den grønne Prius end den tonstunge Hummer, alene på grund af Priusens 15 kilo tunge nikkelholdige batteri, konkluderer Pablo Päster, der er ingeniør med speciale i bæredygtighed hos konsulentfirmaet Climate Check, i Wired Magazine. En forskel, der hurtigt vil blive udvisket, når man sætter dem på vejen. Men alligevel. Hvad så hvis man sætter en Prius ved siden af en 10 år gammel Corolla, der kører 14,5 kilometer på literen? Det koster, ifølge Päster, det samme i CO₂ som 6.080 liter benzin bare at producere Priusen, mens Corollaen for længst har betalt sin CO₂-produktionsgæld af. Så Priusen skal køre 160.000 kilometer, før den overhovedet begynder at konkurrere med Corollaen. Skal vi så bare køre brugt?

"Spørgsmålet er, om det kan betale sig at skifte et produkt ud, der stadig virker, fordi det nye bruger mindre energi," siger lektor ved Danmarks Tekniske Universitet, Michael Hauschild. Han har såkaldte livscyklusanalyser som speciale, dvs. han analyserer et produkts miljøbelastning fra vugge til grav.

"Nu kender jeg ikke Priusens tal, men det kan godt være, det er en god ide at investere i nogle meget miljøtunge komponenter i et produkt som en bil, hvis den til gengæld øger sin effektivitet i brugsfasen. Det er det regnestykke, man må gå ind og lave," siger han. For det er seriøse mængder CO₂, der bliver udledt ved bilkørsel.

"Hvis du kan halvere dem, hvad jeg forestiller mig, at man kan i en Prius sammenlignet med en brugt bil, kan det sagtens betale sig i det lange løb."

bliv i byen...

-En selvforsynende landsby med CO₂-neutrale huse bygget af bæredygtige naturmaterialer og solceller på taget omgivet af syngende pipfugle, egen vindmølle, skov og mark er enhver naturelskers våde drøm. Men de virkelig bæredygtige bor ikke på Fyn. I USA f.eks. har man regnet ud, at dem, der bor i forstæder og på landet er nogle af de værste til at bidrage til den globale CO₂-sky. I hvert fald hvis de bor på landet og arbejder i byen, for hæren af pendlere mellem hjem og arbejde bidrager kraftigt til de 1,9 milliarder ton CO₂, de amerikanske bilister udleder i atmosfæren. Det er mere end de sammenlagte CO₂ udledninger i Indien, Japan eller Rusland.

Så Manhattan er nok et af USA's grønneste områder. 65 procent af indbyggerne på Manhattan går, cykler eller tager kollektiv transport, få ejer egne biler, og høje bygninger er blandt de mest energieffektive at varme op og køle ned. En urban Manhattan-borger udleder derfor 30 procent mindre CO₂ end gennemsnitsamerikaneren.

... og glem alt om økologi

-I hvert fald, hvis du tænker på CO2-regnskabet. I årevis har vi hørt, at økologi er godt for kroppen, godt for dyrene og godt for naturen. Men så er det alligevel ikke altid godt for naturen. En økologisk gulerod f.eks. udleder mere CO2 end en konventionelt dyrket gulerod. For at holde ukrudt nede og stadig få rimelige udbytter på gulerodsmarkerne, må de økologiske landmænd bruge mere husdyrgødning, og det udleder mere kvælstof end den kunstgødning, der bliver hældt på de konventionelle marker. "Så gødningsmæssigt og dermed kvælstofmæssigt ligger man over," siger Jørgen E. Olesen, forskningsprofessor ved Aarhus Universitet med speciale i landbrugets klimaeffekter. Det samme gælder økologiske kartofler.

"Økologerne bruger færre ressourcer og især økologisk kvægbrug har en mindre udledning af næringsstoffer og klimagasser både pr. hektar jord og pr. kg mælk. Men for afgrøder, så som kartofler, hvor der er stor forskel i økologiske og konventionelle udbytter, bliver CO2-udledningen større pr. kilo. Det er så at sige en afvejning mellem pesticider og drivhusgasser," siger Niels Halberg, centerleder for Forskningscenter for Økologisk Jordbrug. Når det gælder f.eks. mælk og mel er der ingen større forskel. Man bruger den samme traktor, den samme plov og dermed er det også den samme energi, der skal til. Økologiske afgrøder har brug for cirka 40 procent mere areal til samme mængde fødevarer. Men hvad med bøffen? En økologisk ko er længere tid om at vokse sig stor, det giver mere tid til at udlede methangas, inden den bliver slagtet. Og mælken? En økologisk ko producerer omkring fem procent mindre mælk end en almindelig ko, fordi den ikke er pumpet op med hormoner. Så 25 økologiske køer producerer det samme som 23 konventionelle. Og flere køer betyder mere methangas.

Skal vi så droppe økologien? Nej, lyder det fra forskerne. For en ting er CO2, en anden er alle de andre effekter, f.eks. at man ikke bruger pesticider og kunstgødning og derfor har færre skadevirkninger i naturen.

"Hvis man vil opgøre den samlede klimapåvirkning af et produkt, bliver man nødt til at se på alle udledninger af drivhusgasser, som sker igennem samtlige led i en produktionskæde. Dvs. vi må inkludere f.eks. drivhusgasudledning fra gødningsproduktion, husdyrholdet og gyllen, brug af diesel på marken og transport og så opgøre det pr. kilo mælk eller korn. Dertil kommer andre miljøpåvirkninger, f.eks. af natur og vandmiljø gennem tab af kvælstof, fosfor og pesticider, smog fra transport, forurening af naturen fra ammoniaktab og afbrænding af fossile brændstoffer. Alt dette skal medtages for at kunne lave en miljøvurdering. Ofte har økologiske produkter den mindste miljøpåvirkning, men ikke altid," siger Niels Halberg.

Så hvis man virkelig vil gøre en forskel: drop entrecôte'n. Forskere fra universitetet i Chicago har beregnet, at en gennemsnitsamerikaner, der spiser kød, udleder 1,5 ton flere drivhusgasser end en **vegetar**. Ifølge FN's fødevare- og landbrugsorganisation FAO, bliver 18 procent af verdens drivhusgasser udledt fra husdyrbrugene. Det er mere end hele verdens transportsektor tilsammen.

"Der er ikke nok at købe økologisk. Man skal tale om økologisk livsstil i stedet for økologisk forbrug. Så læg dine madvaner om, spis mindre kød, spis efter kostpyramiden og årstiderne, undgå spild og kør ikke bil til supermarkedet. Det er det, der virkelig gør en forskel," siger Jørgen E. Olesen.

Kilder: Wired, Guardian, New York Times

Alt materiale i Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Kunden må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre materiale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med Infomedia. Overført (downloadet) materiale skal slettes efter anvendelsen og må ikke indlægges i informations-genfindingssystemer, som for eksempel elektroniske postsystemer, databaser, fælles netværk eller lignende.

Videreformidling

Kunden må foretage videreformidling (ved videreformidling forstås kopiering, distribution via elektronisk post, tilrådighedsstillelse i databaser, på netværk eller lignende) af modtagne overskrift- og indledningsformater inden for kundens egen virksomhed. Al anden videreformidling af materiale fra Infomedia skal aftales skriftligt med Infomedia.

Information

Portræt: Jernhånden med de urolige fingre

📅 4. april 2008, Information, Sektion 1 (1. sektion), Side 4 / 5 (Indland), Peter Tygesen..., 1500 ord, Id: e0eeed0e

Stolen vakler under Zimbabwes leder gennem 28 år, Robert Mugabe. Journalist og forfatter Peter Tygesen har mødt manden mellem savsmuldsdryssende løver og tager en tur tilbage til en barndom, der skabte et monster.

Mens Robert Gabriel Mugabe i de seneste år har isoleret sig, blev pressekorpsset jævnligt inviteret til at møde præsidenten, da jeg var korrespondent i Zimbabwe i slutningen af 1980'erne. Det var en beskeden affære, havemænd i store gummistøvler vandede hibiscus og avocado udenfor, og i modtagerummet, hvor Mugabe satte sig ved et mindre skrivebord imellem et par udstoppede, savsmuldsdryssende løver, var stemningen afslappet.

Som han sad der og talte bag det blanke skrivebord, kunne man aflæse to dominerende karaktertræk. Mugabe er præget af en nærmest nostalgisk anglofilisme af den karat, som tilsyneladende stortrives i gamle britiske kolonier; vi fik serveret te og agurkesandwiches, og mens afrikanere ofte har en særegen udtale af engelsk, der er specifik for kontinentet, taler Mugabe ubesværet The Queen's English.

Hans ordforråd afspejler ikke bare, hvor belæst han er, og hvor mange akademiske grader han har opnået, men også hvordan han bevidst har stræbt efter at være flink til at beherske sprogets store nuancerigdom. Han udstrålede britisk intelligentsia, calm and cool.

Så var det, at jeg en dag fik øje på hans hænder. De ville ikke ligge stille. De krøb om hinanden, lagde sig på urolige fingre, gned vielsesringen; flintre og flagre ville de uafledeligt, og jeg fornemmede pludselig, at roen og styrken, som Mugabe udstråler, dækker over en desperat indre kamp for kontrol: Mugabe er en anspændt mand. Han er altid på vagt og sænker aldrig sine indre, mentale parader. Hænderne pegede på en forpint sjæl. Men hvad var problemet? Og hvordan påvirkede det hans statsførelse?

Dæmonerne

Hans historie var kendt, blandt andet de ti års fængsel, de fleste i isolation, under hvide herrefolk - grufuldt. Da hans treårige søn døde af malaria, fik han ingen udgang til at sige farvel til sit eneste barn. Han var udsat for voldsom tortur, der affødte rygter om, at bødlerne havde knust hans testikler - hvorfor fik han ingen børn siden? Og viljestyrken: Der var nærmest ikke tal på de universitetsgrader, han læste sig til på korrespondancekursus i sin ensomme celle. Og siden, hans nådesløse udryddelse af rivaler i befrielseshæren, hans konsekvente gennemførelse af en blodig krig mod de hvide herrer og derefter hans endnu mere nådesløse nedkæmpelse af den rivaliserende oprørsbevægelse ZAPU, selv efter de sammen havde fordrevet de hvide og vundet magten ved det første, frie valg.

Jo, der var såmænd dæmoner nok at holde i ave, men alligevel: Alt sammen kunne dog afskrives som nødvendige ofre for friheden. Hvad pinte personen Mugabe?

For blot en måned siden førte den fremragende sydafrikanske journalist Heidi Holland i bogen *Dinner with Mugabe* endeligt ad samme spor frem mod en forklaring. Også hun har tumlet i årevis med spørgsmålet om Mugabes personlighed - hans dybe usikkerhed.

Et af Holland journalistiske scoops til bogen er et interview med Mugabes (nu afdøde) lillebror, Donato, i det samme ludfattige landdistrikt, hvor de begge voksede op. Han og andre kilder beskriver en usikker, mobbet drengs viljestærke vej ud af elendigheden. Deres to storebrødre døde kort efter hinanden, hvorefter faderen efterlod en ulykkelig kone med to små børn. Hun var på randen af et sammenbrud, og den 10-årige Robert måtte holde hende oppe.

Mors dreng

Han var i forvejen ikke noget almindeligt barn, fysisk svag, genert og sky. Når de andre drenge slogedes eller legede vildt, fortrak han og gik sine egne veje. Når bedstefaren satte

ham til at vogte kvæg, drev han dem af sted med en bog i hånden. I stedet for at finde sammen med de andre hyrdedrenge, fandt han et ensomt sted og forsvandt ind i sin bog.

I modsætning til de andre børn elskede han at gå i skole og gik til messe hver dag sammen med sin mor, to gange om søndagen, og 'stræbte efter at være en god dreng', husker Donato. Læreren på den lokale missionsskole, en irsk jesuit, fik øje på hans intelligens og forklarede moderen, at "dette barn er bestemt for noget stort".

Mens Robert voksede op, skriver Holland, fik han sin fornemmelse af sit selv fra moderen, en kold, streng kvinde, som aldrig lod ham i tvivl om, at han ville hæve sig op over alle andre, udvalgt af Vorherre selv. "Han var meget alvorlig og næsten aldrig glad," fortæller Donato, "han virkede som han spekulerede over noget."

Mugabe var rasende på sin fjerne far, der havde efterladt dem i bunden af landsbyens økonomiske orden, og som afviste at hjælpe dem med skolepenge. Vreden blev ikke formindsket af, at jesuittermissionæren O'Shea til gengæld hjalp; det var, som om ydmygelsen kun blev forstærket af den fremmede hjælp.

Mens de andre børn drillede Robert, byggede han sig et panser mod beskyldningerne om at være en mors dreng og en kujon med bevidstheden om at være skabt til noget større. Holland konkluderer fra dette og en lang række andre interviews, at Mugabe tilsyneladende 'blev drevet fra en ung alder af en stålsat vilje til at vise de andre at han til syvende og sidst ville blive den største - og at de alle en dag ville erkende det. I stedet for at se deres drillerier som jævnaldrendes rivalisering og knap så dygtige klassekammeraters jalousi, følte han sig forfulgt, bitter over omgivelsernes manglende anerkendelse'. Læg dertil et ensomt barns længsel efter forældrekærlighed, og bitterhedens dimensioner vokser til det samme stof, som monstre skabes af.

Afholdsmanden

Mugabes personlige bedrift blev enestående. Netop i kraft af viljestyrke - og intelligens - klatrede han op fra samfundets bund, et racedelt samfunds bund, 'uden elektrisk lys til lektielæsning og ofte uden tilstrækkeligt at spise, uden støtte fra andre end de voksne, der samtidig berøvede ham et børneliv' - og blev landets ubestridte øverste. Robert lærte, at flid, tykhudethed og viljestyrke var hans bedste våben mod et univers, han opfattede som værende defineret imod ham.

Resten er historie. Mugabe er en ener, i modsætning til andre afrikanske præsidenters svælgen i penge og kvinder, kød og sprut er Mugabe notorisk umaterialistisk, tro og praktisk talt **vegetar** og afholdsmand. Der har aldrig været rapporter om, at de seneste års vanvittige korruption også medførte, at han ragede penge til sig (i modsætning til hans familie, ikke mindst hans unge kone, Grace). Han befandt sig over dette niveau. Ganske vist med diktatorens overbevisning om, at statskassen er hans, men i Mugabes variant var dette mere en forsikring om, at han ikke selv behøvede rigdom. Hans asketiske livsførelse

afspejler jesuitternes bud om at tjene uselvisk, hans senere beundring for Maos revolution er en grotesk spejling af det samme.

Men han er også forfængelig, han vil anerkendes - elskes. Han har livet igennem mødt modstand med to midler. For det første en legendarisk flid; sjældent har nogen kunnet udmanøvrere ham, han har altid været forberedt. For det andet er modstandere, der ikke underkaster sig, blevet nådesløst behandlet. Værst er det gået dem, han mener, har svigtet eller forrådt ham.

De hvide

På trods af faderens svigt har Mugabe aldrig været i tvivl om, at det var de britiske kolonisters racisme og rov af landets bedste jord, der var den egentlige årsag til hans og andres elendige barndom, og han har aldrig afsluttet sin krig mod det britiske imperium; i hans univers er det aldrig smuldret. Han viste forbilledlig forsoning, da han ved magtovertagelsen inviterede de hvide farmere - ja, selv manden, der torterede ham i fængslet - til at blive i det nye Zimbabwe.

Men da hvide overløbere i de kommende år hjalp det racistiske styre i Sydafrika til økonomisk og militær sabotage af hans unge land, følte han sig forrådt. Ingen bør glemme, at Margaret Thatcher i sin antikommunistiske iver forlængede det hvide apartheidstyre med lange blodige, spildte år, og Mugabe overså det ikke.

Da Tony Blair derefter aflyste støtten til jordreformer, opfattede Mugabe det som fortsat hvid arrogance. Og da endelig hvide farmere - i hans optik 'briter', uanset hvor længe de havde virket i Zimbabwe, og hvad deres herkomst måtte være - støttede oppositionen, var hans analyse klar: Fjenden havde slået rod i hans baghave og til den slags femtekolonne virksomhed kendte han kun ét svar, fordrivelse. Han reagerede som en forsmået psykopat, delvist rationelt, delvist blindt destruktivt. Det blev hans endeligt.

Mugabe vil aldrig kunne rette op på sit destruktive ry, hans vej mod denne weekends Thermopylæ er bestrøet med mord og lig og gennemtævede landsmænd. Spiller han sit nederlags kort bedst, kan han håbe på det tilbagetrukne livs mulighed for at vise menneskelige sider. Det vil dog aldrig rette op på, at Mugabes eftermæle rangerer i samme liga som Winnie Mandelas og Mobutu Sese Sekos, afrikanske monstre, som Vestens racistiske politik først skabte - og siden brugte som bevis for, at afrikanere 'inderst inde' ikke er som os andre. Takket være Heidi Holland ved vi imidlertid, at det blot var en gammelkendt menneskelig historie om de grufulde konsekvenser af at gøre et barn fortræd.

Fakta: Historie

1895: Landet får navnet Rhodesia

1970-79: Sorte partisanbevægelser fører guerillakrig mod det hvide styre

1980: Guerillakrigen standser, og efter valg erklæres Zimbabwe som republik med Robert Mugabe som premierminister

1987: Mugabe vælges til præsident

1999: Oppositionen MDC dannes med Morgan Tsvangerai som leder

- I kraft af viljestyrke - og intelligens - klatrede Robert Mugabe op fra samfundets bund. Først blev han premierminister i 1980, og i 1987 vælges han til præsident. I 1990, 1996 og 2002 genvælges han Foto: AP/Polfoto

---

Alt materiale i Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Kunden må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre materiale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med Infomedia. Overført (downloadet) materiale skal slettes efter anvendelsen og må ikke indlægges i informations-genfindingssystemer, som for eksempel elektroniske postsystemer, databaser, fælles netværk eller lignende.

Videreformidling

Kunden må foretage videreformidling (ved videreformidling forstås kopiering, distribution via elektronisk post, tilrådighedsstillelse i databaser, på netværk eller lignende) af modtagne overskrift- og indledningsformater inden for kundens egen virksomhed. Al anden videreformidling af materiale fra Infomedia skal aftales skriftligt med Infomedia.